

Poštovani prevoznici dostavljamo Vam :

Informacija

Na teritoriji cele Republike Srbije proglašeno je vanredno stanje zbog situacije sa korona virusom. Odluka o proglašenju vanrednog stanja koju su 15. marta 2020. godine doneli predsednik Republike, predsednik Narodne skupštine i predsednik Vlade objavljena je u 21.10 časova u Službenom glasniku Republike Srbije, čime je stupila na snagu.

Od ponedeljka, 16. marta, u potpunosti će biti obustavljen rad predškolskih, školskih i visokoškolskih ustanova. Do daljeg neće raditi vrtići, osnovne i srednje škole i univerziteti u Republici Srbiji.

Granice Republike Srbije zatvorene su za sve strane državljane, sa izuzetkom diplomata akreditovanih u Srbiji i stranaca sa boravišnom dozvolom.

Građani Republike Srbije, kao i akreditovane diplomate i strani državljani koji imaju boravište u Republici Srbiji, a koji ulaze u Republiku Srbiju, u obavezi su da budu u samoizolaciji od najmanje 14 dana, pod krivičnom odgovornošću. Ova mera će biti striktno kontrolisana i njeno kršenje biće najstrože sankcionisano.

Građanima će pri ulasku u zemlju biti uručeno zakonski obavezujuće rešenje. Zaprećena zatvorska kazna za kršenje ove odredbe je do tri godine zatvora. Ovo je veoma važno kako bi se smanjilo kretanje građana, što je jedan od glavnih razloga za uvođenje vanrednog stanja u cilju sprečavanja širenja virusa COVID-19.

Kada je reč o građanima Republike Srbije i stranim državljanima koji imaju boravište u Republici Srbiji, a koji dolaze iz Republike Italije, Švajcarske Konfederacije, Islamske Republike Iran, Rumunije, Kraljevine Španije, Savezne Republike Nemačke, Francuske Republike, Republike Austrije, Republike Slovenije i Republike Grčke određuje se izolacija u trajanju od 28 dana.

Uvođenje vanrednog stanja ne znači da prestaje rad u privredi, privatnom i javnom sektoru. Preporučuje se poslodavcima da proces rada organizuju tako da svi koji to mogu rade od kuće. Ako rad od kuće nije moguć, proces rada treba organizovati tako da se strogo poštuju sve higijensko-tehničke mere za sprečavanje širenja zaraze (ograničen broj ljudi u prostoriji, korišćenje zaštitnih maski i sl).

Vlada poziva sve poslodavce u Srbije da u maksimalnoj meri svim svojim zaposlenima omoguće rad od kuće. Veoma je važno da u ovom trenutku pokažemo solidarnost i zbog toga apelujemo na poslodavce da se ponašaju odgovorno i imaju neophodno razumevanje za svoje zaposlene. Ovo se posebno odnosi na građane čija dece prestaju da idu u vrtiće i škole. Sve druge pojedinosti će biti precizirane u dopunskim aktima koji će biti usvojeni.

Građani: samoizolacija – bez okupljanja, bez poseta, bez izlazaka iz kuće bez preke potrebe. Izuzeci: kada se ide u prodavnice i apoteke, za šetanje kućnih ljubimaca, bacanje smeća. Preporuka za lica starija od 70 godina da uopšte ne izlaze napolje, a da za njih sve neophodne radnje obavljaju mlađi članovi porodice.

Javni saobraćaj: ukida se noćni i redukuje dnevni javni prevoz.

Ove mere ne odnose se na:

- **posade teretnih motornih vozila prilikom obavljanja međunarodnog prevoza u drumskom saobraćaju.** U slučaju međunarodnog tranzitnog prevoza tereta u drumskom saobraćaju, boravak se ograničava na period ne duži od 12 časova od momenta ulaska na teritoriju Republike Srbije;

- **posade teretnih brodova koji prevoze robu u jednu od domaćih luka.** U slučaju tranzitne plovidbe na međunarodnom vodnom putu na teritoriji Srbije, isti se ograničava na period ne duži od 90 časova za brodske sastave i 60 časova za samohodna plovila od momenta ulaska na teritoriju Srbije u slučaju uzvodne plovidbe. U slučaju nizvodne plovidbe, boravak u vodama Srbije se ograničava na period ne duži od 72 časa za brodske sastave i 54 časa za samohodna plovila od momenta ulaska na teritoriju Srbije;
- **vozopratno osoblje železničkih vozila** koja ulaze u zonu graničnih stanica utvrđenih međudržavnim sporazumima;
- **posade i kabinsko osoblje vazduhoplova** čije je krajnje odredište Republika Srbija ili su u tranzitu preko međunarodnih aerodroma naše zemlje;
- lica koja su dobila saglasnost za ulazak u Srbiju od radnog tela Vlade, koje čine predstavnici Ministarstva zdravlja, Ministarstva spoljnih poslova, Ministarstva unutrašnjih poslova i Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture.
- humanitarne konvoje pod obaveznom pratnjom ugovorene diplomatskim putem.

U javnom prevozu putnika neophodno je da za svaku izmenu reda vožnje obavestite Sektor drumskog transporta u Ministarstvu građevinarstva saobraćaja i infrastrukture, putnike i javnost jer treba imati u vidu:

Međumesni saobraćaj

Član 73. Zakona o prevozu putnika u drumskom saobraćaju ("Sl. glasnik RS", br. 68/2015, 41/2018, 44/2018 - dr. zakon, 83/2018, 31/2019 i 9/2020):

U toku važenja reda vožnje linijski prevoz može se privremeno obustaviti ili izmeniti u slučajevima:

- 1) prekida saobraćaja zbog više sile ili izvođenja radova na rekonstrukciji puta;
- 2) mera nadležnog republičkog, pokrajinskog, opštinskog ili gradskog organa koje neposredno utiču na ograničenje saobraćaja, dok te mere traju.

Prevoznik je dužan da o obustavi, odnosno izmeni prevoza iz stava 1. ovog člana, bez odlaganja obavesti Ministarstvo, odnosno organ nadležan za registraciju i overu reda vožnje, a putem sredstava javnog informisanja i korisnike prevoza.

Međunarodni saobraćaj

Član 123. Zakona o prevozu putnika u drumskom saobraćaju ("Sl. glasnik RS", br. 68/2015, 41/2018, 44/2018 - dr. zakon, 83/2018, 31/2019 i 9/2020):

U toku važenja dozvole za linijski prevoz domaći, odnosno strani prevoznik može privremeno obustaviti ili izmeniti linijski prevoz u slučajevima:

- 1) prekida saobraćaja zbog više sile ili izvođenja radova na rekonstrukciji puta;
- 2) mera nadležnog republičkog, pokrajinskog, opštinskog ili gradskog organa koji neposredno utiču na ograničenje saobraćaja, dok te mere traju.

Domaći, odnosno strani prevoznik je dužan da o obustavi odnosno izmeni prevoza iz stava 1. ovog člana, bez odlaganja obavesti Ministarstvo, a putem sredstava javnog informisanja i korisnike prevoza.

Za postupanje u skladu sa članom 73 i članim 123 zakona ćemo Vas blagovremeno obavestiti.

U javnom prevozu tereta treba imati u vidu:

Članom 40. Zakon o prevozu tereta u drumskom saobraćaju (*“Sl. glasnik RS”, br. 68/2015*) definisane su **mere u slučaju vanredne situacije**

U vanrednoj situaciji, Vlada može odrediti mere kojima se obezbeđuje funkcionisanje prevoza tereta u drumskom saobraćaju u nastalim okolnostima i kojih su dužni da se pridržavaju domaći prevoznici.

Vanrednom situacijom u smislu stava 1. ovog člana smatra se poremećaj u funkcionisanju privrede na duži rok, a koji za posledicu ima preveliku ponudu ili tražnju prevoznih usluga na domaćem tržištu prevoza tereta čime je ugroženo poslovanje domaćih prevoznika u prevozu tereta u drumskom saobraćaju ili privrednih društava, odnosno preduzetnika koji izvoze svoje proizvode, uz uslov da kratkoročne i dugoročne prognoze situacije u ovoj privrednoj delatnosti ne pokazuju mogućnost značajnijeg i trajnog poboljšanja.

Mere iz stava 1. ovog člana mogu trajati najviše šest meseci sa mogućnošću jednomesečnog produženja.

U slučaju nastupanja situacije iz stava 1. ovog člana Vlada će, kao povremeno radno telo, obrazovati Krizni odbor sastavljen od predstavnika Ministarstva, ministarstva nadležnog za privredu, finansije i predstavnika domaćih prevoznika, sa zadatkom da predloži Vladi mere za rešavanje krize na domaćem tržištu usluga prevoza tereta.

U slučaju nejednakog tretmana domaćeg prevoznika u stranoj državi u odnosu na tretman prevoznika iz te države u Republici Srbiji, Vlada može doneti odgovarajuće odluke u cilju obezbeđivanja reciprociteta u obavljanju međunarodnog prevoza tereta sa drugim državama.

Pitanja i odgovori :

Časopis:	Правник у привреди 2020 / 207	
Objavljeno:	06/03/2020	

PRAVA I OBAVEZE POSLODAVCA U SLUČAJU PROGLAŠENJA EPIDEMIJE

Pitanje:

Obzirom na opravdanu bojazan da će i u Republici Srbiji doći do širenja epidemije zbog virusa, poslodavac želi da se kao odgovorno lice za svoje zaposlene adekvatno pripremi i informiše koje mu zakonske mogućnosti stoje na raspolaganju u cilju rešavanja radno-pravnog statusa zaposlenih u ovom periodu i njihove preventivne zdravstvene zaštite? Da li u konkretnom slučaju zaposlene može da uputi na neplaćeno odsustvo?

Odgovor:

Kada je u pitanju rešavanje radno-pravnog statusa zaposlenih kod poslodavca kod koga dođe do privremenog prekida obavljanja delatnosti zbog potencijalne epidemije, u toj situaciji ima mesta primeni člana 117. Zakona o radu (*“Sl. glasnik RS”, br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - odluka US, 113/2017 i 95/2018 - autentično tumačenje*), kojim je propisano da zaposleni ima pravo na naknadu zarade u visini utvrđenoj opštim aktom i ugovorom o radu za vreme prekida rada do koga je došlo naredbom nadležnog državnog organa ili nadležnog organa poslodavca zbog neobezbeđivanja bezbednosti i zaštite života i zdravlja na radu, koja je uslov daljeg obavljanja rada bez ugrožavanja života i zdravlja zaposlenih i drugih lica, i u drugim slučajevima, u skladu sa zakonom.

Opštim aktom i ugovorom o radu mogu da se utvrde i drugi slučajevi u kojima zaposleni ima pravo na naknadu zarade.

Poslodavac nema mogućnost da za vreme prekida rada do kojeg može doći bez krivice zaposlenog uputi zaposlene na korišćenje neplaćenog odsustva, u smislu odredbe člana 78. Zakona o radu. Naime, u skladu sa ovom odredbom poslodavac može zaposlenom da odobri odsustvo bez naknade zarade (neplaćeno odsustvo), i za vreme neplaćenog odsustva zaposlenom miruju prava i obaveze iz radnog odnosa, ako za pojedina prava i obaveze zakonom, opštim aktom i ugovorom o radu nije drukčije određeno.

Slučajevi za koje poslodavac može odobriti neplaćeno odsustvo, kao i dužina trajanja neplaćenog odsustva nisu utvrđeni Zakonom o radu. Zakon o radu takođe ne upućuje da se ovo pitanje uredi opštim aktom ili ugovorom o radu, što znači da poslodavac ima slobodu da ceni da li u konkretnom slučaju može da odobri zaposlenom korišćenje neplaćenog odsustva, imajući u vidu razloge iznete u zahtevu zaposlenog, kao i da njegovo odsustvo neće da remeti organizaciju i proces rada.

Međutim, svrha neplaćenog odsustva koju je zakonodavac imao u vidu propisujući ovu odredbu su pre svega, porodične i druge privatne i lične obaveze zaposlenog koje zahtevaju da privremeno odsustvuje sa rada, te se ovaj institut ne bi mogao primeniti u slučaju kada je potrebno da svi zaposleni bez njihove krivice, odsustvuju sa rada zbog potencijalne epidemije.

Institut neplaćenog odsustva u ovom slučaju nije moguće primeniti naročito što Zakon o radu i u odredbi člana 116. propisuje slučaj kada zaposleni ima pravo na naknadu zarade najmanje u visini 60% prosečne zarade u prethodnih 12 meseci, s tim da ta naknada ne može biti manja od minimalne zarade utvrđene u skladu sa ovim zakonom, za vreme prekida rada, odnosno smanjenja obima rada poslodavca, do kojeg je došlo bez krivice zaposlenog, najduže do 45 radnih dana u kalendarskoj godini a izuzetno, u slučaju prekida rada, odnosno smanjenja obima rada, koje zahteva duže odsustvo, s tim što poslodavac može, uz prethodnu saglasnost ministra, zaposlenog uputiti na odsustvo duže od 45 dana, uz isplatu iste ove naknade zarade.

Dakle zakonom su propisani mogući načini rešavanja statusa zaposlenih kada dođe do prekida rada poslodavca bez krivice zaposlenih i u tom smislu neplaćeno odsustvo koje je uređeno posebnim članom ima potpunu drugačiju svrhu i namenu.

Međutim, svakako je u konkretnom slučaju najprimerenije primeniti odredbu člana 117. Zakona o radu i u slučaju potencijalne opasnosti za bezbednost i zaštitu života i zdravlja zaposlene uputiti na "prinudni odmor" odnosno privremeno odsustvo sa rada, ali uz isplatu naknade zarade u visini utvrđenoj opštim aktom i ugovorom o radu. Zakon o radu upućuje da se visina naknade propiše opštim aktom, što znači da nije zagarantovan ni minimalni iznos ove naknade već poslodavac ima diskreciono pravo da je sam utvrdi. Dodatno, za primenu ovog instituta ne zahteva se nužno da je do prekida rada došlo naredbom nadležnog državnog organa već ovakvu odluku može da donese i nadležni organ poslodavca jer nije u mogućnosti da u datim uslovima obezbedi zaštitu života i zdravlja zaposlenih na radu, koja je uslov daljeg obavljanja rada bez ugrožavanja njihovog života i zdravlja.

Kada je u pitanju zdravstvena zaštita zaposlenih, ukazujemo da zaposleni pre svega ima pravo na odgovarajuću zdravstvenu zaštitu, zaštitu ličnog integriteta, dostojanstvo ličnosti i druga prava u slučaju bolesti, smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i starosti, materijalno obezbeđenje za vreme privremene nezaposlenosti, kao i pravo na druge oblike zaštite, u skladu sa zakonom i opštim aktom, odnosno ugovorom o radu, u skladu sa odredbom člana 12. stav 1. Zakona o radu.

Društvena briga za zdravlje zaposlenih na nivou poslodavca propisana je u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti ("Sl. glasnik RS", br. 25/2019 - dalje: Zakon). Naime, Zakonom je na generalan način utvrđena obaveza poslodavca da organizuje i obezbeđuje iz svojih sredstava zdravstvenu zaštitu zaposlenih radi stvaranja uslova za zdravstveno odgovorno ponašanje i zaštitu zdravlja na radnom mestu zaposlenog.

Naime, odredbom člana 14. Zakona propisano je da poslodavac organizuje i obezbeđuje iz svojih sredstava zdravstvenu zaštitu zaposlenih radi stvaranja uslova za zdravstveno odgovorno ponašanje i zaštitu zdravlja na radnom mestu zaposlenog, koja obuhvata najmanje:

- 1) lekarske preglede radi utvrđivanja sposobnosti za rad, po nalogu poslodavca;
- 2) sprovođenje mera za sprečavanje i rano otkrivanje profesionalnih bolesti, bolesti u vezi sa radom i sprečavanje povreda na radu;
- 3) preventivne preglede zaposlenog (prethodne, periodične, kontrolne i ciljne preglede) u zavisnosti od pola, uzrasta i uslova rada, kao i pojave profesionalnih bolesti, povreda na radu i hroničnih bolesti, u skladu sa zakonom;
- 4) preglede zaposlenog koji se obavezno sprovode radi zaštite životne i radne sredine, radi zaštite zaposlenog od zaraznih bolesti u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita stanovništva od zaraznih bolesti, radi zaštite potrošača, odnosno korisnika i druge obavezne zdravstvene preglede, u skladu sa zakonom;
- 5) upoznavanje zaposlenih sa merama zaštite zdravlja na radu i njihovo obrazovanje u vezi sa specifičnim uslovima, kao i sa korišćenjem sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu i kolektivnim merama bezbednosti i zdravlja na radu, u skladu sa propisima kojima se uređuje bezbednost i zdravlje na radu;
- 6) obezbeđivanje sanitarno-tehničkih i higijenskih uslova (sanitarnih uslova) u objektima pod sanitarnim nadzorom i drugim objektima u kojima se obavlja delatnost od javnog interesa, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanitarni nadzor, kao i obezbeđivanje i sprovođenje opštih mera za zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita stanovništva od zaraznih bolesti;
- 7) druge preventivne mere (preporučenu imunizaciju, neobavezne sistematske preglede), u skladu sa opštim aktom poslodavca;
- 8) praćenje uslova rada i bezbednosti na radu, kao i procenu rizika na radnom mestu, u cilju unapređivanja uslova rada i ergonomskih mera, prilagođavanjem rada psihofiziološkim sposobnostima zaposlenog;
- 9) praćenje obolevanja, povređivanja, odsutnosti sa posla i smrtnosti, posebno od profesionalnih bolesti, bolesti u vezi sa radom, povreda na radu i drugih oštećenja zdravlja koja utiču na privremenu ili trajnu izmenu radne sposobnosti, u skladu sa zakonom;
- 10) učešće u organizaciji režima rada i odmora zaposlenog, kao i u proceni nove opreme i novih tehnologija, sa zdravstvenog i ergonomskeg stanovišta;
- 11) sprovođenje mera za unapređivanje zdravlja zaposlenog koji je izložen zdravstvenom riziku u toku procesa rada, uključujući i ocenjivanje i upućivanje zaposlenog na posebno teškim i rizičnim poslovima na zdravstveno-preventivne aktivnosti i odmor;
- 12) ukazivanje prve pomoći u slučaju povrede na radu i obezbeđivanje uslova za pružanje hitne medicinske pomoći, u skladu sa zakonom.

Društvena briga za zdravlje na nivou poslodavca, obuhvata i prethodne i periodične preglede radnika koji rade na radnim mestima sa povećanim rizikom, na način i po postupku utvrđenim propisima kojima se uređuje oblast bezbednosti i zdravlja na radu.

U obezbeđivanju društvene brige za zdravlje na nivou poslodavca, poslodavac je dužan da zaposlenima obezbedi i druge mere bezbednosti i zdravlja na radu, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast bezbednosti i zdravlja na radu.

Poslodavac treba da postupi sa svim obavezama koje propisuje član 14. Zakona i da u konkretnom slučaju, preduzme mere u cilju zdravstvene zaštite zaposlenih na najvišem nivou.

Na kraju, u skladu sa odredbom člana 16. Zakona, građanin ima pravo na informacije koje su potrebne za očuvanje i unapređenje zdravlja i sticanje zdravih životnih navika, na informacije o uzrocima, pojavama, širenju, načinu sprečavanja i suzbijanja bolesti i povreda od većeg javnozdravstvenog značaja, kao i na informacije o faktorima životne i radne sredine, koji mogu uticati na zdravlje, u skladu sa zakonom.

Građanin ima pravo da bude obavešten o zaštiti svog zdravlja za slučaj izbijanja epidemije, veće nepogode i nesreće (opasnosti od jonizujućeg zračenja, trovanja i dr.), kao i druge krizne i vanredne situacije.

Nadležna zdravstvena ustanova, drugo pravno lice i privatna praksa, dužni su da o izbijanju epidemije i druge krizne i vanredne situacije bez odlaganja dostave istinite podatke nadležnim organima jedinice lokalne samouprave, autonomne pokrajine i Republike Srbije, koji o tome bez odlaganja obaveštavaju javnost, u skladu sa zakonom.

Srbijatransport Beograd